

SIITEPÖLYN KERÄÄMINEN JA KAUPPAKUNNOSTUS

- Siitepölyhiukkaset ovat kasvin koiraspuolisia sukusoluja, joita syntyy heteissä. Sadoista jopa miljooniin yhdessä kukassa
- Tuulipölytteiset kasvit tuottavat valtavan määrän hyvin tuulella lentäviä siitepölyhiukkasia. esim. mänty, koivu ja leppä

Siitepölyistä on olemassa värikartastoja, joiden avulla voi tunnistaa alkuperä- kasveja

- Mehiläisen vartalo on kauttaaltaan karvojen peitossa, siitepöly tarttuu karvoihin, joista mehiläinen kampa ne takajalkojensa siitepölyvasuihin
- Mehiläinen sekoittaa siitepölyyn mettä tai mesikuvusta ottamaansa hunajaa, jotta se saa muotoiltua hienosta pölystä siitepölypallon. Siksi kerätty siitepöly maistuu makealta
- Yksi pallo painaa 8 - 12 mg ja sen keräämiseen menee 6 - 10 min
- **Mehiläispesä kerää 20 - 40 kg siitepölyä omaan käyttöönsä vuodessa**
- Mehiläinen kerää samalla keruumatkalla siitepölyä yleensä vain yhdestä kasvilajista. Siksi siitepölypaloilla on tyypillinen väri sen kasvin mukaan mistä se on kerätty

Valkoapila

Hunajakukka

Voikukka

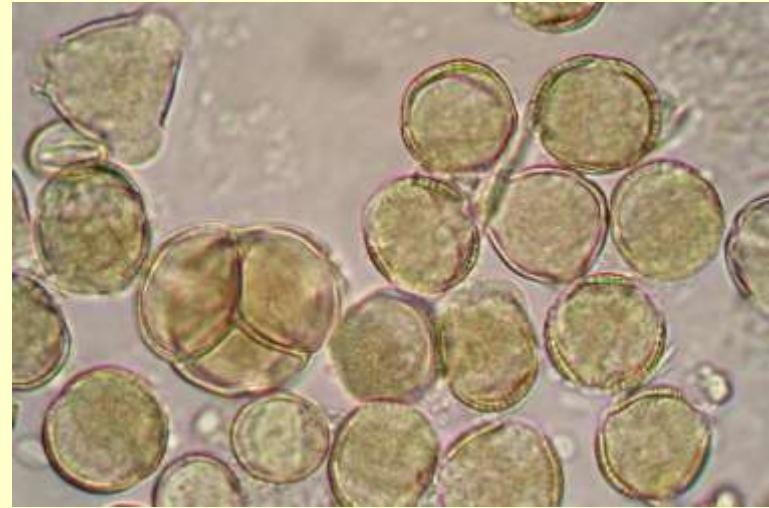

Paju

Siitepölyhiukkasten ominaisuudet

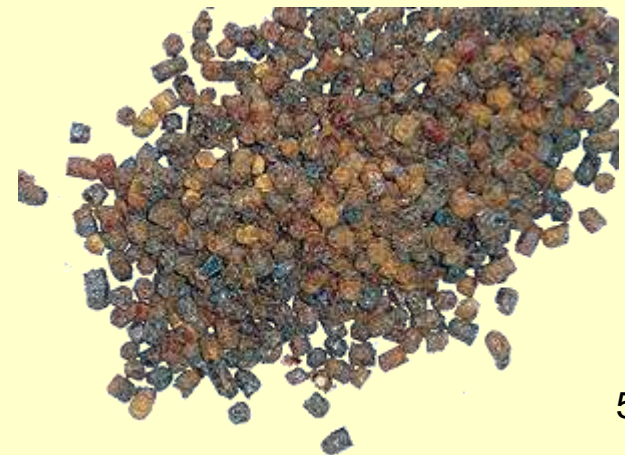
- siitepölyhiukkaset ovat erilaisia, niiden kemiallinen koostumus, pintakerroksen rakenne ja muoto vaihtelee kasvisuvuittain ja – lajeittain
- siitepölyanalyysin perusteella pystytään tekemään hunajan alkuperämäärityksiä

PERGA

- Pesässä siitepölyseos varastoidaan kennoihin ja pakkausvaiheessa mehiläiset sekoittavat siihen entsyymejä
- Täysien kennojen pinnalle laitetaan suojaava hunajakalvo
- Kennoissa siitepöly käy läpi maitohappokäymisen, joka tekee sen hyvin säilyväksi
- Säilöntäprosessin läpikäynyttä siitepölyä kutsutaan pergaksi (engl. beebread, mehiläisleipä)
- Maitohappokäyminen pehmentää siitepölyhiukkasten kovan kuoren, jolloin sen sisältämät ravintoaineet ovat helpommin hyödynnettävissä, siksi perga on ravintosisällöltään siitepölyä arvokkaampaa
- Pergaa syötetään toukille ja nuoret mehiläiset syövät sitä tuottaakseen emomaitoa

Siitepölykeräimet

Altakeräävä siitepölykeräin

Siitepölypallot kerätään mehiläisten jaloista pesän suuaukolla siitepölykeräimessä, joka sijoitetaan pohjan ja sikiöosaston väliin tai pesän eteen

Keräimessä mehiläisten täytyy kulkea metalliverkon tai muovilevyn läpi, jossa on 4,5 -5 mm reikiä

- Siitepölypallot irtoavat ja putoavat alapuolella olevaan keruulaatikkoon

Pesän eteen asetettava siitepölykeräin

Sadon käsittely

- Siitepöly harjataan keräimen verkolta laakeisiin astioihin
- Siitepöly pakataan n. 1½ kg muovipusseihin ja pakastetaan
- Pakastus tappaa siitepölypunkit
- Pakastettuna siitepöly säilyy noin vuoden

SIITEPÖLYN KUIVAAMINEN

- Pakastamisen jälkeen siitepöly kuivataan alle 10 % kosteuteen (5- 8%) alle +40 °C lämmössä
- Kuivaamisen jälkeen siitepöly puhdistetaan roskista esim. marjanpuhdistimella tai tuulettimella varustetulla putkimaisella pyörivällä verkkorummulla
- Lopuksi siitepöly tarkistetaan käsin
- Kuivattua siitepölyä voidaan varastoida huoneenlämmössä useita kuukausia, +5 °C lämpötilassa vuoden, pakastettuna – 15 °C useita vuosia

SIITEPÖLYN RAVINTOARVO

- Siitepölyn ravintoainekoostumus vaihtelee kasvilajeittain ja vaihtelu on suurta, siksi siitepölyseokset ovat parhaita, koska ne sisältävät ravintoaineita monipuolisesti
- Ravintoaineet ovat herkkiä ja häviävät helposti virheellisen käsittelyn ja varastoinnin aikana
- Valkuaisaineita 7,5 – 35 % , siitepölyistä on löydetty kaikkia ihmisen tarvitsemia aminohappoja
- Sokeripitoisuus 15 – 50 %, tärkkelystä paljon tuulipölytteisillä
- Rasvoja 1 – 25 %
- Kivennäisaineita
- Entsyymejä, jotka ovat peräisin lähinnä hunajasta (esim. glukoosi-oksidaasi peräisin hunajasta, siksi sitä on pergassa enemmän kuin kerätyssä siitepölyssä)

Siitepölyn fysiologiset vaikutukset

Ei- tieteellisiä todisteita

Lista vaikutuksista on loputon:

- parantaa suorituskykyä
- tehostaa aineenvaihduntaa
- nuorentaa
- piristää, lisää elinvoimaa
- lisää ihon hyvinvointia
- vaikuttaa ruokahaluun
- vaikuttaa hemoglobiiniin
- lisää seksuaalista kyvykkyyttä
- lisää ravihevosten suorituskykyä

Tieteelliset todisteet

- eturauhasvaivat
- allergiat, siedätyshoito
- eläinkokeissa eläimet ovat kasvaneet paremmin siitepölylisällä
- siitepöly suojaa röntgensäteiden haittavaikutuksilta

Käyttö lääkkeenä

- allergiat
- eturauhasvaivat

Maitohappokäytetty siitepöly eli perga

- Perinteisissä mehiläishoitomaissa kerätään ja myydään perga eli maitohappokäynnyttä siitepölyä
- Se kerätään rikkomalla pakastettuja kakkuja ja sitä myydään meillä luontaistuotekaupoissa
- Pergaa voidaan tehdä myös siitepölystä maitohappokäyttämällä
- Tuotteen ravintoarvo paranee ja sen säilyvyys on miltei rajaton

- Siitepölyä voi sekoittaa hunajan joukkoon (5 %). Sitä on miellyttävämpi käyttää kuin siitepölyrakeita
- Tuoreen siitepölyn lisääminen voi saada hunajan käymään
- Hyvin kuivatun ja hienoksi jauhetun siitepölyn sekoittaminen hunajaan on hankalaa. Sekoita siitepöly ensin pieneen määrään hunajaa ja lisää seos sen jälkeen isompaan erään

HUNAJA-SIITEPÖLY- PROPOLIS SEOS

1 kg hienokiteistä pehmeää
hunajaa

100 g propolista

125 g siitepölyä

Jauha hienoksi kuivattu
siitepöly ja propolis
jäädetyttynä.

Lämmitä 200 g hunajaa
vesihauteessa notkeaksi ja
sekoita siihen siitepöly- ja
propolisjauhe. Jäähdytä hiukan
ja lisää seos lopulliseen
hunajaerään